

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Totodată, menționăm că conform Ordinului nr.10/2025, a fost instituit Grupul de lucru, cu următoarele instituții din domeniu : (Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară (INCAAMV), Universitatea Tehnică din Moldova (UTM), Societatea Națională a Moldovei de Știința Solului, Institutul de Ecologie și Geografie al USM), ce a contribuit la elaborarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de lege, este elaborat în scopul protejării solului, identificarea zonelor de risc natural și a alunecărilor de teren, reducerea/atenuarea deficitului de umiditate, restabilirea solurilor prin măsuri de protecție și stopare a degradării și de sporire a fertilității solurilor prin modernizarea și extinderea sistemului de îmbunătățiri funciare, implementarea tehnologiilor moderne și a practicilor agricole prietenoase mediului.

Aprobarea proiectului menționat, va asigura protejarea resurselor de sol împotriva eroziunii, degradării și poluării, menținându-l productiv, reducând impactul negativ asupra mediului și agriculturii.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Necesitatea elaborării proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, este pentru a asigura administrarea, gestionarea și utilizarea conservării și protecției solului.

În prezent se constată că deținătorii de terenuri, nu utilizează practici agricole prietenoase mediului, ceea ce duce la reducerea fertilității solului și la creșterea vulnerabilității ecosistemelor.

O altă problemă este dezvoltarea neecologică, fapt care arată exploatarea necontrolată a resurselor de sol și lipsa de supraveghere a acestora.

Conform datelor prezentate de către instituția științifică în domeniul protecției și sporirii fertilității solului „Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară (INCAAMV)”, eroziunea de suprafață a solurilor afectate ocupă circa 981 560 ha, inclusiv: 558 170 ha – cu grad slab de eroziune, 288 070 ha – moderat, și 135 320 ha – puternic. Comparativ cu solurile neerodate, productivitatea solurilor slab erodate scade cu 20 %, a celor moderat erodate se diminuează cu 50 %, iar a celor puternic erodate scade cu peste 70 %. Circa 80 % din solurile arabile din țară sunt amplasate pe versanți, prin urmare lucrările de prevenire și combatere a eroziunii de suprafață sunt prioritare pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii. În acest sens, efectuând toate lucrările posibile, se va asigura mai eficient implementarea proiectelor, privind utilizarea, conservarea și protecția

solului, stimulate din bugetul de stat, pentru a asigura beneficii maxime pentru toți beneficiarii.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele prevederi a proiectului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, sunt următoarele:

Proiectul nominalizat este elaborat din V capitole, fiecare capitol este format din articole ce reglementează activitățile privind utilizarea, conservarea, protecția solurilor și monitorizarea calității solului și anume:

În **Capitolul I** din proiectul de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului se descrie domeniul de reglementare a activităților pentru a asigura utilizarea durabilă a solului. Totodată, capitolul dat descrie obiectul de reglementare care stabilește careva obligații cu privire la prevenirea degradării, eroziunii solului etc. De asemenea, descrie domeniul de aplicare, scopul și obiectivele.

Scopul proiectului nominalizat este de a proteja solul și de a identifica zonele de risc, de alunecări de teren, de restabilire prin măsuri de protecție și stopare a degradării și de sporire a fertilității solurilor prin modernizarea și extinderea sistemului de îmbunătățiri funciare, implementarea tehnologiilor moderne și a practicilor agricole prietenoase mediului.

În capitolul dat, se descriu noțiuni de bază, ce este solul, conservare, utilizare, protecția solului, degradarea, ameliorare, sănătate a solului, fertilitatea solului, îmbunătățiri funciare, gestionarea resurselor de sol, salinizare, solonețizare (alcalizare), descriptor al solului, resurse de sol, contaminare a solului, evaluarea sănătății solului, regenerare. Toate aceste noțiuni se regăsesc la art. 3 și în conținutul întregului proiect.

La fel în capitolul dat, la art. 5, sunt redate funcțiile pe care le are solul și anume: funcția ecologică, această funcție prezintă mediu fizic pentru populație, dezvoltarea și conservarea biodiversității solului, este o componentă vitală a ecosistemelor naturale sau antropice, prezintă mediu pentru descompunere, reglare și restaurare a echilibrului ecologic ca urmare a proprietăților de depozitare, filtrare, tamponare și transformare a substanțelor, nutrienților etc. Funcția socioeconomică, este o sursă de materii prime cum ar fi cărbune/materie organică de asemenea, este mediu fizic pentru așezări umane, desfășurare a activităților umane socio-economice și infrastructuri ale societății umane necesare - mijloc de producție agricolă și forestieră/producție de biomasă.

Funcția energetică, prezintă acumulare de energie chimică și transfer de substanțe și energie între geosfere, absorbție și căldură (radiație solară) și propagarea ei în atmosferă și funcția cultural/de arhivă prezintă o istorie naturală și istorie culturală a societății umane, un mediu cultural pentru populație și activități umane.

De asemenea, acest capitol descrie principiile generale de reglementare a relațiilor utilizării, conservării și protecției solului, obligațiile proprietarilor și deținătorilor de terenuri agricole privind utilizarea, conservarea și protecția solului, obligațiile proprietarilor și deținătorilor de terenuri la efectuarea utilizării durabile și a monitoringului solului care se efectuează conform reglementărilor stabilite în art.75 din Codul Funciar nr.22/2024 și Metodologiei privind organizarea monitoringului calității solurilor Republicii Moldova ce a fost aprobată prin Ordinul MAIA nr 201/2024 și publicată în

Monitorul Oficial. Totodată, se descriu particularitățile accesibile de reglementare a utilizării, conservării și protecției solului, pentru a fi asigurat un echilibru între dezvoltarea agricolă și protejarea mediului, având ca scop prevenirea degradării solului și menținerea fertilității acestora, de a fi protejate resursele naturale.

Capitolul II, prevede competențele Guvernului, ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA), care este organul central de specialitate care asigură elaborarea politicilor în domeniul îmbunătățirilor funciare, (conservarea, ameliorarea și sporirea fertilității solului). Totodată, descrie competențele Ministerului Mediu (MM), care este organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii ce ține de gestionarea resurselor naturale, ale Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare (ANIF), care este autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicilor în domeniul îmbunătățirilor funciare (conservării, ameliorării și sporirii fertilității solurilor). De asemenea, se descrie competența și atribuțiile Agenției de Mediu (AM), care este autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicii de protecție a mediului și competența, atribuțiile și obligațiile Agenției „Moldsilva”, care este autoritatea administrativă centrală în domeniul silviculturii și cinegeticii.

De asemenea, acest capitol prevede care sunt atribuțiile și obligațiile Institutului Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară (INCAAMV), care este instituția științifică în domeniul protecției și sporirii fertilității solului. Tot la capitolul dat, se descriu atribuțiile și obligațiile Inspectoratului pentru Protecția Mediului (IPM), care este autoritatea administrativă responsabilă de efectuarea supravegherii și controlului de stat, în domeniul protecției mediului și resurselor naturale și atribuțiile și obligațiile în domeniul amenajării teritoriului a autorităților administrației publice locale de nivelul doi, care sunt Consiliile raionale și municipale și atribuțiile și obligațiile în domeniul amenajării teritoriului a autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, care sunt Consiliile locale și primăriile. Ținând cont că se abrogă Legea nr.1247/1992, privind reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, cadastrul funciar de stat și monitoringul funciar, la art.20 din capitolul dat, au fost incluse unele obligații și atribuții serviciului pentru reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, ce ține de administrarea resurselor de sol.

Capitolul III, prevede despre cum se identifică zonele de risc natural a terenurilor degradate, cu risc de eroziune, deficit de umiditate, etc., în funcție de gradul de risc, datele se vor actualiza anual de către instituțiile competente în domeniu. Finanțarea activităților de investigare, se vor asigura de la bugetul de stat, în limitele mijloacelor disponibile. Totodată, în capitolul dat, se descrie cum se evaluează terenurile degradate, cum se ameliorează terenurile degradate, descrie despre monitorizarea și raportarea, evaluarea și gestionarea zonelor de risc, modul de investigare și despre cercetarea solurilor pentru efectuarea monitoringului calității solului.

Principalele prevederi ale **Capitolului IV**, sunt: Controlul și inspecția gestionării solurilor, prevăzut la art.27, ce presupune de către cine se efectuează controlul nominalizat și care sunt procedurile specifice de control și inspecție a solului. De asemenea, se descrie despre procedura de control privind calitatea solurilor. În prezent, conform Hotărârii de Guvern nr.548/2018 și Codului Contravențional nr. 218/2008, art.117-118, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, are funcția de exercitarea controlului și supravegherii de stat

asupra respectării actelor normative în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale.

Capitolul V, prevede despre elaborarea normelor metodologice, care descrie că Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

A fost analizată opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție unde se constată mai multe dezavantaje și anume:

- neprotejarea și scăderea calității solului, degradarea acestuia, care în rezultat va afecta productivitatea culturilor agricole și sănătatea ecosistemelor;
- vulnerabilitatea la eroziune și proceselor de deșertificare, afectând capacitatea terenurilor de a susține agricultura și alte activități economice;
- lipsa unui control asupra utilizării rezultatelor de sol.

Din considerentele invocate, se consideră necesar elaborarea și aprobarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Aprobarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, va avea drept impact pozitiv asupra sectorului public prin crearea unui mecanism clar și concis în ceea ce privește gestionarea, administrarea și utilizarea durabilă a resurselor de sol.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, necesită cheltuieli de la bugetul de Stat.

Astfel, cheltuielile necesare au fost planificate în CBTM pentru anii 2026-2028 și anume pentru:

1) Documentul de referință, Codul Funciar nr.22/2024, art.75, cu privire la monitoringul calității solului și Metodologiei privind organizarea monitoringului calității solurilor Republicii Moldova ce a fost aprobată prin Ordinul MAIA nr 201/2024

a) Instituirea Monitoringului calității solurilor Republicii Moldova - 6000,00 mii/lei
costul TOTAL al acțiunii solicitat, (inclusiv 2000,00 mii/lei anual);

2) Documentul de referință, Hotărârea Guvernului nr. 1001/2014 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Registrul solurilor Republicii Moldova” și Hotărârea Guvernului nr.835/2020, pentru aprobarea Regulamentului privind modul de ținere a Sistemului informațional „Registrul solurilor Republicii Moldova”.

b) Întreținerea și dezvoltarea Sistemului Informațional „ Registrul Solurilor Republicii Moldova” – 1500,00 mii lei costul TOTAL al acțiunii, (inclusiv anual 500,00 mii/lei).

Ce ține de cheltuielile Agenției de Mediu și ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului, pentru constatarea gestionării durabile a solurilor, sunt prevăzute în bugetele instituțiilor nominalizate.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul cu privire la aprobarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Implementarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, nu va avea impact asupra datelor cu caracter personal și asupra echității și egalității de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Implementarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, va avea un impact pozitiv asupra mediului, prin mai multe aspecte esențiale cum ar fi: reducerea eroziunii solului, conservarea biodiversității, creșterea productivității agricole, care în rezultat va duce la protejarea mediului.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Alte impacturi și informații relevante nu au fost identificate.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, nu contravine principiilor de funcționare a pieței interne a Uniunii Europene.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind promovarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare www.maia.gov.md. compartimentul Transparența decizională, directoriul Proiecte în discuție, la data de 24.03.2025, la linkul:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-lege-privind-utilizarea-conservarea-si-protectia-solului/14207>

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, nu conține prevederi ce reglementează activitatea de întreprinzător conform prevederilor Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

Totodată, proiectul definitivat va fi supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției și expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

În rezultatul aprobării proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, urmează a fi aduse în concordanță următoarele Hotărâri de Guvern:

- 1) Hotărârea Guvernului nr.390/2023, cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare;
- 2) Hotărârea Guvernului nr.548/2018, cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului;
- 3) Hotărârea Guvernului nr.668/2024, cu privire la Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

După aprobarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare din subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, conform misiunii stabilite în Hotărârea Guvernului nr.390/2023, va organiza în comun cu Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară, fiind instituția științifică în domeniul protecției și sporirii fertilității solului, seminare, instruiți, cu deținătorii de terenuri pentru a comunica despre modul de implementare a măsurilor și obligațiilor privind lucrările necesare pentru utilizarea, conservarea, protecția, ameliorarea și importanța protejării și îmbunătățirii calității și conservării solului, contribuind la sustenabilitatea agriculturii și la un mediu mai sănătos.

Secretar de Stat

Vasile ȘARBAN